

การสมรสข้ามวัฒนธรรม : แนวทางการปรับตัวและผลกระทบต่อสังคมไทย*

(CROSS CULTURAL MARRIAGE : THE IMPACT AND ADAPTATION OF THAI SOCIETY)

นางสาวเจนจิรา ผลดี**

ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง***

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรส ข้ามวัฒนธรรมของคนไทย ผลกระทบที่มีต่อสถาบันครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมไทย และแนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมที่เป็นคนไทย จำนวน 18 ราย คณะกรรมการของสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก จำนวน 7 ราย และการสนทนากลุ่ม คู่สมรสที่สมัครใจ จำนวน 9 ราย วิเคราะห์ข้อมูลแบบตีความและสรุปข้อมูลสำคัญจากบทสนทนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สมรส มีความ ศรัทธาในความรักแท้ ดำรงชีพอย่างพอเพียง การใช้จ่ายถือหลักประหยัดมัธยัสถ์อดออม จดทะเบียนสมรส บุตร/ ธิดาถือสองสัญชาติ เลี้ยงดูบุตร/ ธิดาให้มีเหตุผล คาดหวังให้บุตร/ ธิดาพูดได้สองภาษา บิดาเป็นหลักในการอบรมจริยธรรมบุตร/ ธิดา ส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษ จีน ไทยสื่อสาร เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง บุตร/ ธิดาใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ มีวัฒนธรรมอยู่แบบเครือญาติให้เกียรติผู้อาวุโสที่ดูแลน้อง

สาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย ฝ่ายภายนอกต้องการมีครอบครัวอบอุ่นประสบผลสำเร็จ ไม่หย่าร้าง มีส่วนร่วมสร้างสันติภาพโลกตามอุดมคติหลักปรัชญา บิดา/ มารดาญาติอ่าวโสไม่มีส่วนในการตัดสินใจ ฝ่ายจิตใจภายใน (ฝ่ายจิตวิญญาณ) เชื่อว่าเป็นเจตจำนงของพระเจ้าที่ต้องการให้สมรสเพื่อพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ

2. ผลกระทบต่อสังคม เป็นครอบครัวที่มีคู่สมรสเพียงคนเดียวไม่หย่าร้างไม่เสพล้างเสพลิดและอบายมุขยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม รับผิดชอบครอบครัว มีศูนย์กลางอยู่ที่ความรักแท้ ให้คุณค่าด้านจริยธรรม ส่งเสริมค่านิยมนับถือคุณค่าความดี เลี้ยงดูบุตร ธิดาให้รักนวลสงวนตัวไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร มีจิตอาสา อยู่เพื่อผู้อื่นสังคมและประเทศชาติ วัฒนธรรมการให้เกียรติผู้อาวุโสตามระบบเครือญาติ สามี/ภรรยา มีสิทธิเท่าเทียมกัน

3. แนวทางการปรับตัว องค์กรมีโครงสร้างดูแล แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มเป็นระบบตามเชื้อชาติ แผนครอบครัวรับพรเป็นหน่วยงานกลางให้คำปรึกษา จัดอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดกรอบแนวคิดทบทวนความเข้าใจหลักปรัชญาฯ อยู่เสมอ ด้านตัวผู้สมรสเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยตนเอง ศึกษากฎหมายการสมรสกับชาว

*คณูนิพนธ์สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต่างชาติทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ใช้หลักปรัชญาเป็นแนวทางปรับตัวบนพื้นฐาน “ความเชื่อ” มีอุดมคติสูงสุด คือ “สร้างสันติภาพให้เกิดในโลก” ผ่านสถาบันครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็งเป็นความเชื่อเฉพาะกลุ่ม “ให้ทำความดี มีชีวิตหลังความตาย” สร้างแรงจูงใจให้ทำความดีเพื่อสร้างตัวตนที่ดีก่อนไปสู่โลกฝ่ายวิญญาณหลังความตายเพื่ออยู่ร่วมกับคู่ของตนตลอดนิรันดร์

Abstract

This study had several purposes: to study life style status and the decision making of cross cultural marriage of the Thais participated in the study. The impact upon family, society, culture and the adjustment guidelines were included in the study. A qualitative research was employed for the study. Data collection done by observations both participative and non-participative nature. An indept-interview gained from 18 Thais and 7 Committee members at the Family Union for Unity and World Peace. A group discussion was organized for 7 voluntary spouses. The analysis of data succeed by using interpretation and conclusion from significant findings in the study. The results found as follows:

1. The spouses have faith in true love, self sufficiency living, cost saving, having married license, the children hold 2 citizenship, using reasons to bring up and expecting them to become bilingualism. Fathers take the leading role on ethical matters. Communication comprises of English, Chinese and Thai. The spouses use self-study for learning English. The children use Thai language as their mother tongue. They live in extended family, respect seniority and caring for siblings.

The reason for getting cross cultural marriage consisted of social and spiritual aspects. For social, they would like to have loving family, life success, no divorce, take part to create World Peace by following the idealist philosophy. Parents and cousins take no part in decision making. On the spiritual side, they believe that God blesses them to get married for self development to become the perfect human beings

2. The social impacts reflected by having single marriage, no divorce, no addictive substances and sin behaviors, accepting cultural difference, family responsibility done by showing true love, having ethical value and value promotion, raising the children to respect themselves by helping others, society and the country, respect seniority and caring for siblings, husband and wife have equal right.

3. Guidelines for adjustment, the organization has set up the taking care procedure by appointing the group leader for each nationality. The counseling unit runs by the family section. Meetings and seminars are set up continuously for better understanding of philosophy principles. The spouses use self-study to learn English ready for communication, study foreign married law, Individual difference, cultural difference. They use philosophy principle as a guideline to accept

“belief” about “Create World Peace”. The happy family is a core for success. There is a specific group belief about “To behave for life after death”. Motivation to behave before going to the spiritual world and live forever with their spouses are emphasis.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมยุคโลกไร้พรมแดนทุกสิ่งเชื่อมโยงกันทั่วโลก ส่งผลให้วัฒนธรรมต่างชาติทั่วทุกมุมโลกหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยซึ่งกระบวนการพัฒนาสังคมมีเป้าหมายสำคัญคือนำภาวะความทันสมัยเข้าไปในทุกภาคส่วนของสังคมไทย ดังนั้น จากสังคมดั้งเดิมที่มีวิถีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายประกอบอาชีพเกษตรกรรมดำรงรงชีพอยู่ในท้องถิ่นของตนถูกปรับเปลี่ยนเข้าสู่ภาวะความทันสมัยส่งผลให้ผู้คนปรับวิถีชีวิตเข้าสู่กระแสที่พึ่งพาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัย และมีความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้น จากเดิมที่ยังชีพด้วยระบบเกษตรกรรมก็ถูกเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการค้า ระบบอุตสาหกรรมเปลี่ยนจากการใช้พลังงานของคนและสัตว์ไปสู่การใช้เครื่องจักร ระบบสังคมเปลี่ยนจากการรวมศูนย์ไว้ที่หมู่บ้านหรือฟาร์มมาสู่การรวมศูนย์ไว้ที่เมือง สังคมที่มีจารีตประเพณี ความเชื่อ ศาสนาลดความสำคัญลง ระบบอุดมการณ์ ระบบชาติและระบบอื่นๆ เข้ามาแทนที่ และมีความสำคัญต่อผู้คนมากกว่าวิถีดั้งเดิม วิถีชีวิตของผู้คน ครอบครัวได้เปลี่ยนจากครอบครัวขยายระบบเครือญาติเป็นส่วนใหญ่ กลับมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ลูกหลานมีอิสรภาพโดยไม่ขึ้นต่อพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัวใหม่ต่อไป

ปัจจุบันพบว่าคนไทยสมรสข้ามวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากสังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้น ผู้หญิงมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกคู่ครองด้วยตนเองตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ประกอบกับอนุสัญญาว่าด้วยการสมรสที่มีการบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ว่าผู้หญิงหรือผู้ชายที่มีอายุครบสมรส มีสิทธิโดยเท่าเทียมกันที่จะทำการสมรสได้ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติสัญชาติหรือศาสนา (Sassen, 2000) จึงทำให้เห็นภาพผู้หญิงไทยเดินเคียงคู่กับสามีชาว

ต่างชาติ ตามท้องถนนและสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้น อาทิ เช่น ร้านอาหาร โรงแรม โรงภาพยนตร์ สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ปรากฏการณ์การสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยจะเพิ่มมากขึ้นแต่เป็นเรื่องยากที่จะประมาณการตัวเลขหรือนับสถิติของคู่สมรสดังกล่าวได้แน่นอน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันมีรูปแบบของการสมรสที่หลากหลาย บางส่วนมีคู่สมรสที่ไม่ได้จดทะเบียนกับ

ทางราชการ จึงไม่สามารถคำนวณประมาณการทางสถิติได้ นอกจากนั้น คู่สมรสบางคู่เมื่อสมรสแล้วก็แยกกันอยู่หรือมาเยี่ยมกันบางครั้งหรือแม้บางคู่ก็ตกลงกันว่าจะอยู่กินกันแบบสามีภรรยาเพียงบางช่วงเวลา (บัวพันธ์ พรหมพักพิง และคณะ, 2548, หน้า 2) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2547 ได้มีการสำรวจจำนวนคู่สมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยอย่างเป็นทางการโดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าคนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสมรสข้ามวัฒนธรรมมากกว่าทุกภาคของประเทศไทย จำนวน 10 จังหวัด จังหวัดขอนแก่นพบมากที่สุด ร้อยละ 15.9 (2,435 คู่) รองลงมาคือ จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 14.6 (2,228 คู่) จังหวัดหนองคาย ร้อยละ 9.4 (1,441 คู่) จังหวัดมหาสารคาม ร้อยละ 7.9 (1,205 คู่) จังหวัดชัยภูมิ ร้อยละ 7.3 (1,112 คู่) จังหวัดศรีสะเกษ ร้อยละ 6.9 (1,057 คู่) จังหวัดสกลนคร ร้อยละ 6.5 (922 คู่) จังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 6.4 (985 คู่) จังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 5.4 (818 คู่) และจังหวัดเลยเป็นอันดับสุดท้าย ร้อยละ 3.5 (542 คู่) (สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2547) เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้คนไทยกลุ่มนี้ สมรส ข้ามวัฒนธรรมสืบเนื่องมาจากปัญหาเรื่องเศรษฐกิจความยากจนซ้ำซากต้องหาเลี้ยงพ่อแม่และครอบครัว การเลือกสมรสข้าม

วัฒนธรรมจึงเป็นทางเลือกทางเดียวที่จะทำให้พ้นจากความยากจนเศรษฐกิจครอบครัวดีขึ้น หญิงไทยเหล่านั้นกล่าวว่าไม่เพียงเงินอย่างเดียวที่ทำให้ตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมแต่เป็นเพราะผู้ชายต่างชาติไม่ติดขัดกับอดีตพรหมจรรย์และให้เกียรติผู้หญิงจึงทำให้รู้สึกว่าร่ากายตนมีคุณค่าขึ้นมาอีกครั้ง ประการสำคัญชายต่างชาติมีความรับผิดชอบสูง และไม่รังเกียจว่าเป็นแม่หม้ายลูกติดอีกด้วย (รัตนา บุญมัธยะ, 2548, บทคัดย่อ)

ปรากฏการณ์การแพร่กระจายของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย ได้ครอบคลุม ไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางวัตถุ ได้แก่ เมืองเชียงใหม่ในภาคเหนือ เมืองพัทยาจังหวัดชลบุรีในภาคตะวันออก

เมืองภูเก็ตในภาคใต้หรือแม้แต่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงก็พบคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและมีความหลากหลายอย่างมาก สภาพวิถีความเป็นอยู่ในสังคมย่อมมี

การเปลี่ยนแปลง และมีผลกระทบต่อสังคม ประกอบกับยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาในพื้นที่เมืองหลวงของประเทศไทย จึงเห็นควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยในกรุงเทพมหานครที่มีบริบทสังคมและวัฒนธรรมของสังคมเมืองที่มีความเจริญเป็นศูนย์กลางร่วมกลุ่มประชากรหลากหลายมีความแตกต่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจสถานภาพทางสังคม การศึกษา และอื่นๆ และเพื่อให้ทราบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมรวมทั้งอุปสรรคที่เกิดขึ้น ผลกระทบต่อสังคม สถาบันครอบครัวและวัฒนธรรมไทยตลอดทั้งแนวทางการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยที่มีต่อสถาบันครอบครัว สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรม

คำถามการวิจัย

1. สภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยเป็นอย่างไร
2. มีปัญหา/ อุปสรรคของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยอย่างไรบ้าง
3. ผลกระทบของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยที่มีต่อสถาบันครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างไร
4. มีแนวทางในการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของกลุ่มสมรสข้ามวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่องการสมรสข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของคนไทย เป็นการทำความเข้าใจสภาพวิถีชีวิตสาเหตุของการตัดสินใจสมรส ปัญหา/ อุปสรรค ผลกระทบที่มีต่อสถาบันครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมไทยรวมทั้งแนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมโดยใช้แนวคิดการสมรสและครอบครัว แนวคิดวัฒนธรรมแนวคิดโลกาภิวัตน์ แรงจูงใจและ

ความต้องการ ความพึงพอใจและการปรับตัว กฎหมายการสมรส การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา (Anthropological Fieldwork) ทำความเข้าใจพฤติกรรมกลุ่มที่ศึกษา โดยใช้วิธีการสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) ภายใต้อำนาจ

องค์ภาพรวม” (Holistic) ระบบวัฒนธรรม (งามพิศ สัตย์
สวณ, 2551, หน้า 5, 53)

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาการสมรสข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของคนไทย เป็นการศึกษาแบบเจาะจงโดยเลือกศึกษาที่สหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนาในการเป็นสมาชิก จดทะเบียนภายใต้มูลนิธิสหพันธ์สันติภาพสากล สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินกิจกรรมจัดหาผู้สำหรับผู้ที่ต้องการสมรสข้ามวัฒนธรรมของประเทศเครือข่ายสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพระดับโลก

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรคือคนไทยชาย/หญิงไทยที่มีสถานภาพเป็นสามี/ภรรยาที่สมรสข้ามวัฒนธรรม มีข้อมูลสมาชิกอยู่ที่ “สหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก” (ประเทศไทย) องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) นานาชาติไม่จำกัดเชื้อชาติศาสนาในการเป็นสมาชิก ซึ่งก่อนที่คู่รักที่เป็นสมาชิกจะเข้าพิธีสมรส “สหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก” (ประเทศไทย) จะจัดการอบรมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ได้แก่ การตรวจร่างกายตามหลักทางการแพทย์เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดภายหลังการสมรส การเรียนรู้จักกันเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ในฐานะคู่รัก เมื่อผ่านเงื่อนไขแล้วจึงอนุญาตให้เข้าสู่พิธีรับพรมงคลสมรสคู่รักดีลิตี (นานาชาติ) ที่จัดขึ้นพร้อมกันทั่วโลกและจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ปัจจุบันมีคู่สมรสข้ามวัฒนธรรมเป็นสมาชิก จำนวน 303 คน และมีคณะกรรมการอำนวยการสหพันธ์ฯ จำนวน 10 คน คณะกรรมการที่ปรึกษาสหพันธ์ฯ จำนวน 21 คน และคณะกรรมการบริหารสหพันธ์ฯ จำนวน 27 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสมรส หมายถึงชายและหญิงได้ตกลงใช้ชีวิตคู่ร่วมกันฉันท์สามีหรือภรรยา มีความผูกพันต่อกันทางด้านจิตใจและด้านเศรษฐกิจ จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2. การสมรสข้ามวัฒนธรรม หมายถึงชาย/หญิงไทยที่เป็นสมาชิกของสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก” (ประเทศไทย) ได้ตกลงใช้ชีวิตคู่ร่วมกันฉันท์สามี/ ภรรยา กับชาย/ หญิงชาวต่างชาติ เป็นสมาชิกของสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) ด้วย ซึ่งคู่สมรสเหล่านี้ได้ผ่านการอบรมตามเงื่อนไขที่ทางสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก” (ประเทศไทย) กำหนดก่อนการสมรสและได้เข้าร่วมพิธีรับพรมงคลสมรสหมู่ศักดิ์สิทธิ์ (นานาชาติ) ที่ทางสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลกจัดให้มีทะเบียนสมรสตามกฎหมาย

3. พิธีรับพรมงคลสมรสศักดิ์สิทธิ์ หมายถึงการประกอบพิธีสมรสหมู่ของคู่บ่าวสาว นานาชาติและพิธีรับพรมงคลสมรสของคู่สมรสนานาชาติที่เคยผ่านการสมรสมาแล้วหลายปี เป็นสมาชิกของสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) เพื่อรับพรจาก สวรรค์อันเป็นสิริมงคลต่อสามี/ ภรรยาและให้สัญญาต่อกันว่าจะซื่อสัตย์ต่อกันตลอดไป พิธีดังกล่าวจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีถือเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญสำหรับสมาชิก ในวันนี้สมาชิกทั่วประเทศจะมาร่วม พิธีเริ่มต้นการอวยพรจากผู้นำซึ่งเป็นตัวแทนจากทุกศาสนา เช่น พุทธ คริสต์ อิสลาม ฯลฯ จากนั้นเป็นพิธีสวมแหวนเพื่อให้คำมั่นสัญญาต่อกันว่าจะรักกันชั่วนิรันดร์

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยเลือกศึกษาอย่างเจาะจงที่สหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) นานาชาติ ไม่จำกัดเชื้อชาติศาสนาในการเป็นสมาชิก

จดทะเบียนภายใต้มูลนิธิสหพันธ์สันติภาพสากล สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีสมาชิกผู้สมรสข้ามวัฒนธรรม จำนวนมากถึง 303 ราย/คู่ มีความหลากหลายในการสมรสข้ามวัฒนธรรม เช่น ชาวญี่ปุ่น ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ เกนยา โคลัมเบีย อเมริกันบราซิล เป็นต้นนอกจากนี้ ยังมีบุคลากร คือ คณะกรรมการอำนวยการสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) จำนวน 10 คน คณะกรรมการที่ปรึกษาสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) จำนวน 21 และ คณะกรรมการบริหารสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) จำนวน 27 คน

ผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้ให้ข้อมูลเลือกอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้สมัครใจยินดีให้ข้อมูลจากชาย/หญิงที่มีสถานภาพเป็นสามี/ภรรยาซึ่งเป็นคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมที่สมัครใจและยินดีให้ข้อมูล จำนวน 18 ราย

2. คณะกรรมการที่ปรึกษาสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 1 คน ได้มาจากการเสนอชื่อของสหพันธ์ฯ คือนายแพทย์เล็ก ทวีเต็มสุข เนื่องจากเป็นรองประธานที่ทำหน้าที่แทนประธานในการควบคุมดูแลสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย)

3. คณะกรรมการบริหารสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) เลือก

อย่างเจาะจง จำนวน 6 คน ได้มาจากการเสนอชื่อของสหพันธ์ฯ ซึ่งเป็นผู้แทนจากฝ่ายต่างๆ ตามโครงสร้างการบริหารงาน

วิธีการดำเนินการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพระหว่างเดือนเมษายน พ. ศ. 2552 ถึงเดือนมิถุนายน พ. ศ. 2554 สถานที่ดำเนินการ คือสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) เลขที่ 4 อาคารยูซีเอฟ ซอยรามคำแหง 24 แยก 2 (ถาวรวัช) ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการ ดังนี้

3.1 การสังเกต (Observation) ได้แก่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

3.2 การสัมภาษณ์ (Interview) ได้แก่ การสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ (Formal Interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In – Dept Interview) โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

3.2.1 สัมภาษณ์เจาะลึกชาย/หญิงที่มีสถานภาพเป็นสามี/ภรรยา ซึ่งเป็นคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมที่ยินดีและสมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 18 คน

3.2.2 สัมภาษณ์เจาะลึก (In – Dept Interview) คณะกรรมการอำนวยการฯ คณะกรรมการที่ปรึกษาฯ และคณะกรรมการบริหารสหพันธ์ฯ เพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย) รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อสรุปแนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมจากอาสาสมัคร 9

ราย เป็นคู่สมรสข้ามวัฒนธรรมที่ประสบผลสำเร็จที่สมัคร
ใจยินดีให้ข้อมูล เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2554

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สภาพวิถีชีวิตของคนไทยที่เป็นสามี/ภรรยา

คู่สมรสข้ามวัฒนธรรมส่วนใหญ่เดิมเป็นชาว
พุทธแต่เมื่อเรียนรู้หลักปรัชญาฯ ได้ปรับให้เหมาะสมกับ
การดำเนินชีวิตครอบครัวโดยที่ยังเป็นพุทธศาสนิกชนที่
ติดตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเหมือนเดิม สามารถ
เข้าร่วมกิจกรรมของทุกๆ ศาสนาได้ มีความเชื่อในหลัก
ปรัชญาฯ มีชื่อเรียกว่า “ศาสนาแห่งการรวมเป็นหนึ่ง”
(Unification Church Foundation) ซึ่งเป็นการ นำ
หลักจริยธรรมคำสอนหลาย ๆ ศาสนามาหลอมรวมเป็น
หลักปรัชญาเพื่อให้บุคคลนำไปปฏิบัติ ในวิถี การดำรง
ชีวิต ได้โดยได้ผสมผสานความเชื่อในความจริงสากลที่
เชื่อว่า มีพระเจ้าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งเริ่มแรกมีอำนาจสูงสุด
ที่ยังดำรงอยู่ สภาพความเป็นอยู่ด้านครอบครัวและเครือ
ญาติยังคงมีความสัมพันธ์อันดีดั้งเดิมมีวัฒนธรรมการ
เคารพผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่ยังไม่มีบ้านเป็นของตนเองจะ
เช่าบ้านอยู่ใกล้ที่ทำงานมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด
มัธยัสถ์ อดออม วางแผนการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน
และอนาคตภายหลังความตาย สอดคล้องกับแนวคิดตาม
หลักปรัชญาที่เชื่อว่าแก่นแท้ของมนุษย์ คือจิตวิญญาณ
หัวใจและความรักที่แท้จริง

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีน
ไทย ญี่ปุ่น ช่วงเริ่มต้นครอบครัวจะใช้ภาษาอังกฤษเป็น
ภาษากลางในการสื่อสาร เมื่ออีกฝ่ายเรียนรู้ภาษาไทย
สื่อสารเข้าใจกันแล้วส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยเป็นหลักและ
ใช้ภาษาอังกฤษสลับบ้างเป็นบางครั้ง

สาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้าม วัฒนธรรมของคนไทย

สาเหตุการตัดสินใจ แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่าย
ภายนอกผู้สมรสปรารถนาจะมีคู่สมรสที่ดี รักเดียว
ซื่อสัตย์ ไม่หย่าร้างสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็งมี
ความสุขเป็นความต้องการฝ่ายกายภาพ เชื่อมั่นใน
หลักปรัชญาฯ ว่าสามารถแก้ไขปัญหาหย่าร้างในสังคม
ได้ ประการสำคัญอุดมคติสูงสุดของการสมรสตามหลัก
ปรัชญาฯ นี้จะนำมาซึ่งสันติภาพโลกได้

นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการสมรสเป็นการตอบสนอง
ความต้องการพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่จะต้องเรียน
รู้และมีประสบการณ์ตรงกับความรักแท้ 4 แบบ ด้วยการ
มีครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่จะพัฒนาความรักแท้ 4 ห้วง
หัวใจ คือห้วงหัวใจที่มีความรักแบบสามี/ภรรยาเป็นห้วง
หัวใจแรกเป็นความรักที่ไม่สามารถแบ่งปันให้ใครได้ รัก
เพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น ห้วงหัวใจที่สองเป็นความรักแบบ
บุตร/ธิดา ห้วงหัวใจที่สามคือห้วงหัวใจที่มีความรักแบบ
พี่น้องและห้วงหัวใจสุดท้ายเป็นห้วงหัวใจที่มีความรัก
แบบพ่อแม่ เมื่อบุคคลแต่ละคนได้เรียนรู้ความรักทั้ง 4
แบบด้วยประสบการณ์ตรงจากการสมรสแล้ว ห้วงหัวใจ
แห่งความรักจะถูกพัฒนาให้เจริญ มีพระเจ้าเป็นตำแหน่ง
ศูนย์กลางในครอบครัว หากครอบครัวใดสร้างบนฐาน 4
ตำแหน่ง 4 ห้วงหัวใจแล้ว ครอบครัวนั้นจะมีความมั่นคง
แข็งแรง ดังนั้น “สถาบันครอบครัวเป็นโรงเรียนสอนความ
รักแห่งแรกของสังคม” ที่สอนให้บุคคลกลายเป็นมนุษย์
สมบูรณ์ตามอุดมคติแห่งการสร้างสรรค้ของพระเจ้าผู้ให้
กำเนิดเริ่มแรก โลกจะเกิดสันติภาพหรือสันติภาพโลกจะ
เป็นจริงได้ ต้องเริ่มจากบุคคลแต่ละคนมีเสรีภาพภายใน
จิตวิญญาณก่อน เมื่อจิตวิญญาณมีเสรีภาพส่งผลออกมา
สู่พฤติกรรมภายนอกด้วยคือฝ่ายภายนอกยอมมีเสรีภาพ
ด้วย ฉะนั้น เมื่อแต่ละบุคคลดำเนินชีวิต มีศูนย์กลางที่
ความรักแท้ในจิตใจและฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวันเป็น
ปกติวิสัยจนบรรลุอุดมคติของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ส่วนฝ่ายจิตใจภายใน (จิตวิญญาณ) เชื่อว่าเป็น พระประสงค์แห่งการทรงสร้างของ พระเจ้าให้มนุษย์มี คู่ เพื่อเป็นบุคคลที่สมบูรณ์แบบ มีเพศชายเพศหญิงเพื่อ เป็นสามี/ภรรยากันสร้างครอบครัวที่อบอุ่นและมีความสุข มนุษย์จึงจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ

ปัญหา/อุปสรรคของคนไทยที่สมรสข้าม

วัฒนธรรม

ปัญหาอุปสรรคแบ่งเป็นปัญหาฝ่ายภายนอก และฝ่ายจิตใจภายใน (จิตวิญญาณ) สำหรับปัญหาฝ่าย ภายนอก สำคัญอันดับแรกคือภาษาในการสื่อสารใช้ ภาษาอังกฤษได้เล็กน้อย ดังนั้น คู่สมรสเหล่านี้จึงใช้ความ อุดทนฝึกฝนพัฒนาภาษาอังกฤษในช่วงพัฒนาความ สัมพันธ์ ช่วงที่เป็นคู่หมั้น วิธีการสื่อสารที่นิยมมากที่สุด คือการเขียนจดหมายเพราะได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ จากการเปิดพจนานุกรม อย่างไรก็ตาม คู่สมรสส่วนใหญ่ ไม่ถือว่าเรื่องภาษาเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญต่อการ พัฒนาความสัมพันธ์ ของคู่สมรสแต่อย่างใด

ส่วนปัญหาฝ่ายจิตใจภายใน (ฝ่ายจิตวิญญาณ) คือขาดความเข้าใจหลักปรัชญาฯ อย่างถ่องแท้แม้จะผ่าน การอบรมสัมมนามาแล้วก็ตามแต่เมื่อใช้ชีวิตร่วมกันจึงไม่ สามารถจะประยุกต์หลักปรัชญาฯ มาใช้ได้จริง ก่อให้เกิด ปัญหาปรับตัวเข้ากันได้ยากลำบากเพราะความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมในหลากหลายด้าน เป็นต้น

ผลกระทบของการสมรสข้ามวัฒนธรรม

ของคนไทยที่มีต่อสถาบันครอบครัว สังคม และวัฒนธรรมไทย

ผลกระทบด้านบวก

ด้านบุคคลและสถาบันครอบครัว เป็น ครอบครัวที่มีคู่สมรสเพียงคนเดียวรักเดียวชื่อสัตย์ต่อ กัน ไม่มีเพศสัมพันธ์นอกสมรส ไม่หย่าร้าง พอเพียง และพอใจในคู่ของตนเพียงคนเดียวและอยู่ด้วยกันอย่าง

มีความสุขมีโลกทัศน์กว้างยอมรับความแตกต่างของ คู่สมรสและเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ ชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มีในโลก ลดอคติ ลดการแข่งขัน ลด การเหยียดสีผิวไม่แบ่งชนชั้นเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ปัญหาและ ความขัดแย้งย่อมลดลง สมาชิกของครอบครัวมี ความรับ ผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนรักสามัคคี มีเอกภาพ ปราศจากการทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายกันและกัน ปราศจาก อบายมุขและสิ่งเสียดแทงปวง มีแบบแผน มี เป้าหมาย มีอุดมคติตามหลักปรัชญาฯ และมีองค์ประกอบ ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ควบคุมดูแลและให้คำปรึกษา

ด้านสภาพแวดล้อม เป็นครอบครัวที่มี บรรยากาศแห่งความรักใคร่กลมเกลียว มีความอบอุ่น ความหวังใจดูแลกันและกันของสมาชิก ปลอดอบายมุข และสิ่งเสียดแทง สมาชิก มีภูมิด้านทานที่ดี ส่งผลให้สภาพ แวดล้อมในชุมชน/ สังคมเต็มไปด้วยมิตรภาพ ความรัก ความเอื้ออาทร ความหวังใจกันและกันมีความเป็นพี่เป็น น้องกันในชุมชน/ สังคม คอยดูแลช่วยเหลือให้กำลังใจและ แบ่งปันกันสิ่งที่ดีให้แก่กันและ ชุมชน/สังคมแบบนี้ จึงเป็น เสมือนครอบครัวใหญ่ที่ก่อกำเนิดมาจากบิดา/ มารดาคน เดียวกัน

ด้านสังคม เป็นชุมชน/สังคมที่มีค่านิยมมี สามี/ภรรยาได้เพียงคนเดียวเท่านั้นและรักซึ่งกันและกัน ปราศจากการทะเลาะเบาะแว้งทำร้ายร่างกายและการ หย่าร้าง สมาชิกในครอบครัว รักสามัคคี ดูแลเอาใจใส่ซึ่ง กันและกันมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน อย่างเต็มกำลังเป็นแบบอย่างการสร้างสรรค์วิถีมคคติ ที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ความรักแท้ตามหลักปรัชญาที่สอน ให้ สมาชิกมีชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม สิ่งแวดล้อมและ ประเทศชาติ มีวัฒนธรรมการมีจิตอาสา และอยู่เพื่อผู้อื่น อยู่เพื่อสังคม สิ่งแวดล้อม ประเทศชาติและโลก ชุมชนมี วัฒนธรรมแห่งการช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรรักหวังใจ กัน

ด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมค่านิยมนับถือคุณค่า ความดีภายในจิตใจนับถือคุณธรรมจริยธรรมมากกว่า

วัตถุดิบของภายนอกและเป็นแบบอย่างให้สังคมได้เห็น อย่างเป็นรูปธรรมสมาชิกดำรงชีวิตอย่างพอเพียงตาม อุดมภาพขั้น ประหยัด มัธยัสถ์ เก็บออมและมีการ วางแผนเพื่ออนาคตประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีดำรงตนอยู่ สีสรรจรรรยาและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของ ไทยมีวัฒนธรรมการเลี้ยงดูบุตร/ ธิดาตามมาตรฐานทาง จริยธรรม สอนให้รักนวลสงวนตัวครองตนอยู่ในกรอบ ของศีลธรรมจรรรยาสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี ไทยและไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร มีความ เกรงกลัวต่อบาปเชื่อว่าการกระทำในปัจจุบันส่งผลต่ออนาคต ภายหลังจากความตายด้วย เพราะแม้ร่างกายภายนอกจะสูญ สิ้นไปแต่จิตวิญญาณภายในยังคงดำรงอยู่ชั่ววันรันดร์

ผลกระทบด้านลบ

วัฒนธรรมการรับประทานอาหารไทยเปลี่ยน ไป จากเดิมสาม/ ภรรยา ซึ่งเป็นคนไทย จะรับประทาน อาหารไทยที่มีรสจัดจ้าน แต่เมื่อสมรสกับชาวต่างชาติ วัฒนธรรม การรับประทานอาหารไทยแบบเดิมได้เปลี่ยน ไป วัฒนธรรมการให้เกียรติบิดา/ มารดา บุพการี ญาติที่ น้องและผู้อาวุโสในระบบเครือญาติได้เลือนหายไปจาก สังคมไทย เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันเปิดกว้างให้ทุก คนมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตอย่างอิสระมากขึ้น

แนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้าม

วัฒนธรรมระดับองค์กรและระดับบุคคล

ระดับองค์กร วางโครงสร้างดูแลออกเป็นระดับ ชั้นจากคณะกรรมการบริหารฯ สูงสุดเป็นแผนกเป็นก ลุ่มย่อยตามเชื้อชาติแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มดูแล มีแผนก ครอบครัวยุโรปฯ เป็นหน่วย

งานกลางให้คำปรึกษา นัดประชุมพบปะสังสรรค์ ในกลุ่มชาติพันธุ์ สร้างความเข้าใจหลักปรัชญาฯ โดยการ อบรมสัมมนาหลักสูตรต่างๆ เริ่มจาก 1, 5, 21 และ 40 วันตามลำดับ มีคณะกรรมการฯ คัดกรองสัมภาษณ์ก่อน ที่จะอนุญาตให้สมัครเข้าร่วมโครงการรับพร

ระดับบุคคล

คู่สมรสข้ามวัฒนธรรมในสหพันธ์ฯ ต้องเรียน รู้และสร้างความเข้าใจที่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดหรือหลัก ปรัชญาของสาธุคุณ ดร. ชัน เมียง มูน ซึ่งแบ่งออกเป็น สองฝ่าย คือ

ฝ่ายภายนอก มีอุดมคติสร้างสันติภาพโลกผ่าน การสร้างสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานให้มี สันติภาพก่อน เริ่มจากตัวบุคคลมีเสรีภาพ จากนั้นมีคู่ สมรสเพียงคนเดียวไม่มีเพศสัมพันธ์นอกสมรสไม่หย่าร้าง เป็นสถาบันที่สืบทอดประเพณีแห่งความรัก ชีวิตและสาย เลือดผ่านสามชั่วอายุคน ได้แก่ ปู่ย่าตายาย พ่อแม่ และ ลูกหลาน อันเป็นรากฐานของการสร้างชุมชน สังคม ชาติ และโลกให้เปี่ยมด้วยความรักสามัคคีมีสันติภาพ

ฝ่ายภายในจิตใจ เชื่อว่าแก่นแท้ของมนุษย์ คือ จิตวิญญาณ หัวใจและความรักที่แท้จริง มวลมนุษยชาติ ล้วนเป็นพี่น้องที่มาจาก “พ่อแม่เริ่มแรก” เดียวกันซึ่งมี ความสมบูรณ์วันรันดร์และไม่เปลี่ยนแปลงและเป็นแหล่ง ที่มาของจิตวิญญาณแห่งหัวใจและความรักที่แท้จริงนั้น ครอบครัวยุโรปฯ ที่สามารถมีประสบการณ์ เรียนรู้และพัฒนา หัวใจและความรักที่แท้จริง กระบวนการเริ่มต้นจากสมัคร เข้าเป็นสมาชิกต้องเข้ารับการอบรมสัมมนาหลักปรัชญาฯ เพื่อสร้างกรอบความคิดใหม่ให้มีความเข้าใจแนวคิดด้าน ต่างๆ ตามหลักปรัชญาฯ เป็นสากลในทุกประเทศที่เป็น องค์กรเครือข่าย เพื่อปรับมโนทัศน์สมาชิกทุกคนให้ เหมือนกันมีความเข้าใจหลักปรัชญาฯ ระดับเดียวกัน ไม่ แบ่งเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา การศึกษา สถานภาพทางสังคม

สรุปการที่จะให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น ต้องเปลี่ยนกรอบแนวคิดก่อนเป็นการเปลี่ยนจากจิตใจ ภายในส่งผลสู่พฤติกรรมภายนอก ตามอุดมคติของ หลักปรัชญาฯ ตามแนวคิดที่ผู้ก่อตั้งกล่าวว่า “สันติภาพ โลกจะเป็นจริงได้ต้องเริ่มจากบุคคลแต่ละคนมีสันติภาพ ภายในจิตใจก่อน เมื่อสร้างสถาบันครอบครัวอันเป็น องค์กรประกอบพื้นฐานของสังคมมีสันติภาพในที่สุดชุมชน สังคมประเทศชาติและโลกจะมีสันติภาพด้วย” ดังนั้น

การสมรสข้ามวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาฯ นี้ เชื่อว่าเป็น
คือหนทางไปสู่การสร้างสันติภาพโลกให้เกิดอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

สภาพวิถีชีวิตของคนไทยที่เป็นสามี/ภรรยา

คู่สมรสข้ามวัฒนธรรมส่วนใหญ่เดิมเป็นชาว
พุทธแต่เมื่อเรียนรู้หลักปรัชญาฯ ได้ปรับให้เหมาะสมกับ
การดำเนินชีวิตครอบครัวโดยที่ยังเป็นพุทธศาสนิกชนที่
ติดตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเหมือนเดิม สามารถ
เข้าร่วมกิจกรรมของทุก ๆ ศาสนาได้ มีความเชื่อในหลัก
ปรัชญาฯ มีชื่อเรียกว่า “ศาสนาแห่งการรวมเป็นหนึ่ง”
(Unification Church Foundation) ซึ่งเป็นการ นำ
หลักจริยธรรมคำสอนหลาย ๆ ศาสนามาหลอมรวมเป็น
หลักปรัชญาเพื่อให้บุคคลนำไปปฏิบัติ ในวิถี การดำรง
ชีวิต ได้โดยได้ผสมผสานความเชื่อในความจริงสากลที่
เชื่อว่ามีพระเจ้าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งเริ่มแรกมีอำนาจสูงสุด
ที่ยังดำรงอยู่ สภาพความเป็นอยู่ด้านครอบครัวและเครือ
ญาติยังคงมีความสัมพันธ์อันดีดังเดิมมีวัฒนธรรมการ
เคารพผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่ยังไม่มีบ้านเป็นของตนเองจะ
เช่าบ้านอยู่ใกล้ที่ทำงานมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด
มัธยัสถ์ อดออม วางแผนการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน
และอนาคตภายหลังกว้างไกล สอดคล้องกับแนวคิดตาม
หลักปรัชญาที่เชื่อว่าแก่นแท้ของมนุษย์ คือจิตวิญญาณ
หัวใจและความรักที่แท้จริง

คู่สมรสเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย
ประหยัด มัธยัสถ์ อดออม วางแผนการดำเนินชีวิตใน
โลกปัจจุบันและอนาคตภายหลังกว้างไกล สอดคล้องกับ
แนวคิดตามหลักปรัชญาที่เชื่อว่า แก่นแท้ของมนุษย์ คือ
จิตวิญญาณ หัวใจและความรักที่แท้จริง (มูลนิธิเพื่อการ
พัฒนาและสันติ รายงานประจำปี, 2551) โดยแนวคิดดัง
กล่าวจะสวนทางกับทฤษฎีการพัฒนากระแสหลักอย่าง
มาก ที่เน้น “ความมั่งคั่ง” โดยมุ่งไปที่การสะสมทุน สะสม
ทรัพย์สินสมบัติ รายได้ วัตถุ และสินค้าทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

ทั่วไป เป็นการเน้นการสะสมทางวัตถุในระบบเศรษฐกิจ
แบบทุนนิยม (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2548 หน้า 3)
ดังนั้น วิถีชีวิตของผู้สมรสจึงสอดคล้องตามแนวคิดดัง
กล่าวไม่ได้มุ่งแสวงหาสิ่งของภายนอกมากกว่าความสุข
ที่แท้จริงที่มาจากจิตวิญญาณ หัวใจและความรักที่แท้จริง
ที่มีต่อกัน ทำดีเพื่อมนุษยชาติ ต่อสรรพสิ่งผู้สมรสเหล่านี้เชื่อ
ว่าสรรพสิ่งเงินทองจะหลั่งไหลมาหาเองมีเพียงพอไม่เคย
ขาดสนเป็นปาฏิหาริย์

สาเหตุการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมเป็นไป
ตามความคิด ความเชื่อตามขั้นตอนของสหพันธ์ฯ หลัง
การอบรมสัมมนาหลักปรัชญาฯ ผู้สมรสทุกคนต้องการ
มีคู่ที่ดี รักเดียว ชื่อสัตย์ ไม่มีเพศสัมพันธ์นอกสมรส ไม่
หย่าร้างเป็นครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง รักสามัคคี สังคมร่มเย็น
โลกมีสันติภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย อติวัฒน์สิทธิ์
และคณะ (2548, หน้า 82 - 83) อธิบายว่าการสมรส
แบบผัวเดียวเมียเดียว (Monogamy) เป็นการสมรสที่
กฎหมายและประเพณีอนุญาตให้ชายหรือหญิงมีคู่สมรส
ได้เพียงคนเดียวนิยมอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในสังคมปัจจุบันที่เจริญแล้วซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการฝ่าย
ภายนอกของคู่สมรสทุกคนที่ประสงค์จะได้สิ่งต่าง ๆ มา
เพื่อตอบสนองความต้องการ(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546,
หน้า 436)

สาเหตุประการที่สองเป็นความต้องการภายใน
จิตใจ (ฝ่ายจิตวิญญาณ) ที่เชื่อว่าการสมรสเป็นพระ
ประสงค์แห่งการทรงสร้างมนุษย์ของพระเจ้าให้เป็นผู้
แต่ละคนต่างมีคู่ของตน มนุษย์มีเพศชายเพศหญิงเพื่อ
เป็นสามี/ภรรยา สร้างครอบครัวอบอุ่นและมีความสุข มี
บุตรหลานดำรงเผ่าพันธุ์จึงจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และ
เชื่อว่าการสมรสเป็นการรับพรรับสายเลือดรับชีวิตใหม่
ทางฝ่ายจิตวิญญาณจากพระเจ้ามีอำนาจเหนือบาปทาง
เพศ ซึ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากบรรพบุรุษมนุษย์
ชายหญิงคู่แรก จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับ อารี
พันธ์มณี(2546, หน้า 189) อธิบายว่า ความต้องการ
ภายในจิตใจเป็นความต้องการระดับสูงที่เกิดขึ้นภายใน

จิตใจที่ต้องการดำรงชีวิตให้เป็นที่ยอมรับ นับถือของคนอื่น ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ความต้องการยอมรับในสังคม ความต้องการความรักความผูกพัน การสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่น ช่วยเหลือคุ้มครอง

ผลกระทบของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยที่มีต่อสถาบันครอบครัว

ผลกระทบด้านบวก

บุคคลและสถาบันครอบครัว

การมีคู่สมรสเพียงคนเดียวชื่อสัตย์ไม่หย่าร้าง ไม่ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายปราศจากสิ่งเสียดสีมีโลกทัศน์กว้างยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ ลดอคติ ลดการแข่งขัน การเหยียดสีผิวไม่แบ่งชนชั้น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่มีอุดมคติตามหลักปรัชญาฯ มีองค์กรคอยช่วยเหลือแนะนำกำกับดูแลให้คำปรึกษา จะเห็นได้ว่า แบบของการสมรสและครอบครัวตามแนวคิดของสหพันธ์ฯ สอดคล้องกับ จำนวนค์ อดิวัฒนสิทธิ์และคณะ (2548, หน้า 82- 83) อธิบายว่าเป็นการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว (Monogamy) เป็นการสมรสที่กฎหมาย และประเพณีอนุญาตให้ชายหรือหญิงมีคู่สมรสได้เพียงคนเดียวนิยมอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่เจริญแล้ว ซึ่งการสมรสและสร้างครอบครัวอุดมคติตามหลักปรัชญาฯ สอดคล้องกับจริยธรรมของทุกศาสนาที่สอนให้การสมรสมีคู่เพียงคนเดียวชื่อสัตย์ต่อกันไม่มีชู้ การนอกใจหรือมีคู่หลายคนอันเป็นต้นเหตุ

ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสภาพแวดล้อม

สังคมที่มีค่านิยมมีสามี/ภรรยาเพียงคนเดียวเท่านั้นปราศจากการทะเลาะทำร้ายร่างกายและการหย่าร้าง รักสามัคคีดูแลเอาใจใส่กัน มีผู้นำกลุ่มคอยดูแลชี้แนะช่วยเหลือ สมาชิกมาจากหลายเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสมานสามัคคีมีเอกภาพท่ามกลางความหลากหลาย เป็นแบบอย่างของการ

สร้างครอบครัวที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ความรักแท้ตามหลักปรัชญาฯ มีวัฒนธรรมมีจิตอาสาอยู่เพื่อผู้อื่นสังคมสิ่งแวดล้อมประเทศชาติและโลกลักษณะครอบครัวของสมาชิกสหพันธ์ฯ มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย ประกอบด้วยสามชั่วอายุคน (Extended Family) สอดคล้องกับลักษณะครอบครัวที่ ทศนีย์ ทองสว่าง (2549, หน้า 82-83) อธิบายว่าครอบครัวขยายคือครอบครัวเดี่ยวตั้งแต่ 2 ครอบครัวขึ้นไปรวมทั้งญาติพี่น้องอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ด้วยสมาชิกส่งเสริมค่านิยมยกย่องคุณค่าความดี นับถือคนที่มีคุณธรรม ดำรงชีวิตอย่างพอเพียงตามอัตภาพ ขยัน ประหยัด มัธยัสถ์ เก็บออม วางแผน มีวัฒนธรรมการทำงานแบบทุ่มเท มุมานะ อดทน มุ่งมั่น มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา นอบน้อมให้เกียรติผู้อื่นขอบคุณผู้อื่นที่ช่วยเหลือแม้เป็นบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว เผยแพร่หลักการสร้างครอบครัวเข้มแข็งให้สังคมรู้จักอย่างแพร่หลายเพื่อเกิดสันติภาพโลกอย่างแท้จริง

ผลกระทบด้านลบ

การรับประทานอาหารไทยจากที่เคยมีรสชาติเข้มข้นจัดจ้าน กลับลดความ จัดจ้านลง งดรับประทานอาหารพื้นเมืองบางชนิดที่รสจัดจ้านมีกลิ่นฉุนเพราะร่างกายรับไม่ได้ ในระยะยาวบุตร/ธิดาที่เติบโตท่ามกลางสองวัฒนธรรม ในรุ่นถัดๆ ไปอาจไม่รู้จักและรสชาติอาหารพื้นเมืองแท้บางชนิดและรับประทานไม่เป็น หากไม่มีการสืบทอดผ่านสถาบันครอบครัวอาจเลือนหายไปที่สุดในวัฒนธรรมการขอคำปรึกษาจากบิดามารดาญาติผู้ใหญ่ในการเลือกคู่ครองลดความสำคัญลง ซึ่งแตกต่างธรรมเนียมปฏิบัติของไทย ในอดีตถือว่าการเลือกคู่ครองเป็นเรื่องสำคัญต้องให้เกียรติขอคำแนะนำจากบิดา/ มารดา ก่อนที่จะตัดสินใจเลือก บางคนให้ความสำคัญกระทั่งมอบให้บิดามารดาเลือกและหาคู่ให้ สังคมและวัฒนธรรมจะเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและสภาพจริง

แนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้าม วัฒนธรรมและผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมไทย

ระดับองค์กร วางโครงสร้างดูแลออกเป็นระดับ
ชั้นจากคณะกรรมการบริหารฯ สูงสุดเป็นแผนกเป็นก
ลุ่มย่อยตามเชื้อชาติแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มดูแล มีแผนก
ครอบครัวรับพรฯ เป็นหน่วย งานกลางให้คำปรึกษา นัด
ประชุมพบปะสังสรรค์ในกลุ่มชาติพันธุ์ สร้างความเข้าใจ
หลักปรัชญาฯ โดยการอบรมสัมมนาหลักสูตรต่าง ๆ
เริ่มจาก 1, 5, 21 และ 40 วันตามลำดับ มีคณะกรรมการ
ฯ คัดกรองสัมภาษณ์ก่อนที่จะอนุญาตให้สมัครเข้า
ร่วมโครงการรับพรฯ สอดคล้องกับการศึกษาของเฟรม
(Frame, 2004) เรื่องบทบาทของการดูแลคู่สมรสข้าม
วัฒนธรรมเชิงกลยุทธ์ในการให้คำปรึกษาคู่สมรสข้าม
วัฒนธรรมในหลายประเด็น เช่น เอกลักษณะทางเชื้อชาติ
ความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อให้การช่วย
เหลือคู่สมรสข้ามวัฒนธรรมสร้างและสร้างจิตสำนึกใหม่ ๆ
เพื่อพัฒนาบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาได้ดียิ่งขึ้น

ระดับบุคคล

ฝ่ายกายภาพ คู่สมรสเรียนรู้ภาษาอังกฤษสื่อสาร
ด้วยตนเองช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์ มีอาสาสมัครรุ่นพี่
คอยแนะนำระยะแรกเรียนรู้ด้านกฎหมายการสมรสกับ
ชาวต่างชาติเข้าใจเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล
ด้านทัศนคติ ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ความแตกต่าง
ทางวัฒนธรรมของคู่สมรส สอดคล้องกับมูรูส สว่างบำรุง
(2542, หน้า 380) ที่กล่าวว่าผู้สมรสพยายามปรับตัวด้วย
การเรียนรู้ภาษาเพื่อเกิดการประสานความกลมกลืนของ
ตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมคือคู่สมรสข้ามวัฒนธรรม
ได้อย่างเหมาะสมโดยการจัดการกับความต้องการของ
ตนเองกับความเป็นจริงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทั้งนี้
เพื่อเป็นการลดข้อขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

ฝ่ายจิตใจภายใน (จิตวิญญาณ) คู่สมรสควร
เข้าใจหลักปรัชญาฯ อย่างถ่องแท้รู้ว่าพระเจ้า มีจุดประสงค์
เฉพาะเจาะจงสำหรับชีวิตตน เชื่อมมั่นในหลักปรัชญาเรื่อง

“ความรักที่แท้จริงความศรัทธาในคู่แท้และการอยู่เพื่อผู้
อื่น” มาประยุกต์ใช้ในชีวิตคู่ ปรับทัศนคติมีมุมมองใหม่
ตามแบบพระเจ้ามอง ในที่สุดปัญหาฝ่ายกายภาพที่เคย
มีกับคู่ได้รับการคลี่คลาย ฉะนั้น เมื่อมุมมองและความ
คิดเปลี่ยน ส่งผลให้พฤติกรรมและบุคลิกภาพวิถีชีวิต
เปลี่ยนด้วย สอดคล้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ของ
คู่สมรสต่างเชื้อชาติด้านความแตกต่างกับความเข้ากันได้
เพื่อประเมินความสัมพันธ์ของตนเอง ในคู่สมรสต่างเชื้อ
ชาติว่า ทำอย่างไรจึงปรับตัวเข้ากันได้แม้จะมีความแตก
ต่างทางวัฒนธรรมของ เจอร์ริงและคูอง (Gurung, &
Duong, 1999) พบประเด็นที่ทำให้คู่สมรสปรับตัวเข้ากันได้
เกิดจากการมีทัศนคติของการสมรสที่ชัดเจนเชื่อมั่น
นับถือตนเองการให้คำมั่นสัญญาต่อกันระดับความคาด
หวัง ความพึงพอใจในคู่สมรสได้รับการตอบสนอง ส่วนที่
เป็นฝ่ายจิตใจภายใน (จิตวิญญาณ) ใช้หลักปรัชญาฯ เป็น
แนว ทางในการปรับตัวผ่านความศรัทธาในคำสอนต่าง ๆ
ได้แก่ ความเชื่อเรื่องแก่นแท้ของมนุษย์ คือจิตวิญญาณ
หัวใจและความรักที่แท้จริง มวลมนุษยชาติล้วนเป็นพี
นองที่มาจาก “บิดามารดาเริ่มแรก” เดียวกันคือพระเจ้า
ซึ่งมีความสมบูรณ์ นิรันดร์ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นแหล่งที่มา
ของจิตวิญญาณ หัวใจและความรักที่แท้จริง จึงกล่าวว่า
“สถาบันครอบครัวเป็นโรงเรียนแห่งความรัก” ที่สมาชิก
สามารถมีประสบการณ์ เรียนรู้และพัฒนาหัวใจและความ
รักใน 4 มิติ เรียกว่า “สี่ห้วงหัวใจและความรักที่แท้จริง”
(มูลนิธิเพื่อการพัฒนาและสันติ, 2551)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการศึกษา

องค์กรต่าง ๆ และสถาบันการศึกษาควรจัดให้
มีหลักสูตรอบรมสัมมนาให้หนุ่มสาวเรียนรู้หลักการสร้าง
ครอบครัวที่ดีก่อนเข้าสู่การสมรสและสร้างครอบครัวเพื่อ
ช่วยกำหนดทิศทางและชี้แนะแนวทางการสร้างครอบครัว
ที่ประสบผลสำเร็จ อบอุ่น เข้มแข็งและมีความสุข ว่าควร

ทำอะไร เมื่อสมรสแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อนำครอบครัวไปสู่เป้าหมายครอบครัวกันอย่างยั่งยืนตลอดไป ไม่หย่าร้าง

ครองรักครองเรือน เกร็ดความรู้ต่างๆ ในการอยู่ร่วมกัน ของคู่สมรสในสมาคมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับครอบครัวของตน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการพัฒนา

สังคม

1. ควรมีการเผยแพร่แนวคิดการสร้างครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จให้รู้จักอย่างแพร่หลายทุกภาคส่วน จากหน่วยงานทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน
2. มีองค์กรให้คำปรึกษาดูแลและช่วยเหลือแนะทางออกเมื่อคู่สมรสที่ประสบประสบปัญหาการดำเนินครอบครัว อย่างแพร่หลาย
3. รวมกลุ่มตั้งสมาคมครอบครัวสมรสข้ามวัฒนธรรมที่ประสบผลสำเร็จเพื่อแบ่งปันประสบการณ์การ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาสภาพวิถีชีวิตการสมรสและแนวทางการปรับตัวในการสมรสข้ามวัฒนธรรมของแต่ละเชื้อชาติที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรใด ๆ อย่างเจาะจง เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น ยุโรป ฯลฯ
2. ศึกษาสภาพวิถีชีวิตบุตรหลานที่เกิดจากครอบครัวสองวัฒนธรรมแนวโน้มลักษณะครอบครัวอันเกิดจากการสมรสข้ามวัฒนธรรมในอนาคต
3. ศึกษาแนวโน้มลักษณะวัฒนธรรมที่เกิดจากการสมรสข้ามวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, เสาวคนธ์ สุดสวัสดิ์, เฉลียว ฤกษ์รุจิพิมล, ประพีร์ วิริยะสมบูรณ์, สุดา ภิรมย์แก้วและสุรพันธ์ เพชรภาภา. (2547). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2549). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บัวพันธ์ พรหมพักพิง, อโศก พลบำรุง, นิลวดี พรหมพักพิง และสุภาวดี บุญเจือ. (2548). *การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงในชนบทอีสาน*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ:กระทรวงวัฒนธรรม.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2548). การพัฒนาสังคม: แนวคิด ทฤษฎีและยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลง. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 1(1),3.
- มงคล หวังสุขใจ และชมพู โกดิรัมย์. (2548). *สังคมวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มธุรส สว่างบำรุง. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป (General Psychology)*. เชียงใหม่: ภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนาและสันติ. (2551). *รายงานประจำปี สหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและ สันติภาพโลก (ประเทศไทย)*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการพัฒนาและสันติ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- รัตนา บุญมัธยะ. (2548). กรรยาฝรั่ง, ผู้หญิงอีสานกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม. *วารสารสังคมผู้นำใจ*, 1(2),

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2547). *การสำรวจผู้หญิงที่แต่งงานกับชาวต่างชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ม.ป.ท.

อารี พันธุ์ณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ไชยheimเอ็ดดูเคท.

Frame, M. W. (2004). *The challenges of intercultural marriage: Strategies for pastoral care*. *Pastoral Psychology*, 3, January pp. 219 – 232. Retrieved June 18, 2009, from <http://www.ingentaconnect.com>

Gurung, R. A., & Duong, T. (1999). Mixing and matching: Assessing the concomitants of mixed – ethnic relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16(5), 639 – 657.

Sassen, S. (2000). Women's Burden: Counter-Geographies of Globalization and the Feminization of Survival. *Journal of international affairs*, 53, 503 – 524.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University